

פרשתנו עוסקת בברכות והקללות על הליכה בדרך ה' או חלילה בביטולה.

התורה מבטיחה כשכר (פרק כו פסוק ו): "וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְץ וְשִׁכְבַּתְּם וְאֵין מַחְרִיד וְהַשְׁבַּתִּי תִּיהֶ רְעָה מִן־הָאָרֶץ וְכוּ".

בעל 'המשך חכמה' מביא מחלוקת בהבנת אופן השבתת החיה הרעה: "ר' יהודה אומר: הנני מעבירם מן העולם. ר' שמעון אומר: משביתן שלא יזיקו. אמר רבי שמעון, אימתי הוא שבחו של מקום, בזמן שאין מזיקים, או בזמן שיש מזיקים ואין מזיקים, אמור בזמן שיש מזיקים ואין מזיקים".

לדעת ר' שמעון משמעות ההשבתה אינה כילוי והעברה מוחלטת מן הארץ אלא השבתת תכונתם הרעה ושינוי בהנהגתם. ולעומתו ר' יהודה סובר כי הכוונה לסילוקם מהארץ.

מסביר ה"משך חכמה" שמחלוקת זו בעניין השבתת החיה הרעה תואמת לשיטתם במחלוקת אחרת שנחלקו בה. בחלוקת הידועה בעניין השילוב שבין תורה ועבודה. ר' שמעון בר יוחאי סובר כי על האדם לדבוק לחלוטין בקב"ה ובלימוד התורה ואז הקב"ה ידאג לפרנסתו ע"י אחרים. וכמו כן אם כל עם ישראל ינהגו כך אז הגויים יפרנסו אותם. לעומתו ר' ישמעאל סובר כי על האדם לשלב בין תורה ועבודה, כלומר ללמוד תורה ולהידבק בקב"ה ובתוך כך לשלב את ענייני העולם הזה.

שיטת ר' שמעון בר יוחאי שהשקוע בתורה בלבד יוכל להיות דבוק באלוקיו ללא הפסק וממילא אין חשש שיפגע מהחיה הרעה שתמשיך לחיות בסביבתו מבלי שתגרום לו כל נזק. זהו נס גדול ביותר אך להולכים בשיטת רשב"י הוא אפשרי. ואילו ר' ישמעאל לשיטתו סובר שמאחר והאדם עוסק גם בענייני העולם הזה ומתוך כך הוא יורד לעיתים מדבקותו ומתוך כך הוא לא מובטח בהגנה מפני החיה הרעה. לכן אין מנוס אלא להעביר את החיה הרעה מן הארץ כדי שלא ינזק ממנה.

מסקנת הגמ' שם: "אמר אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל - ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחאי - ולא עלתה בידן". זאת אומרת שההוראה וההנהגה לרבים היא כדעת ר' ישמעאל, אלא שלעתיד לבוא כשיתקיים בנו "ומלאה הארץ דעה את ה'" יתכן ויתאפשר לרבים לנהוג כרשב"י.

נראה שגם רשב"י הכריע כך שהרי (כמבואר במסכת שבת לג,ב) בשלב הראשון כשרשב"י ובנו יצאו מהמערה, לאחר שתיים עשרה שנים שחיו בה, כשראו אנשים העוסקים בחרישה וזריעה שרפו מקום זה, אך אחרי י"ב חודש נוספים במערה נחה דעתם והסתפקו בכך שאנשי העמל מקיימים מצוות ושמחים בכך כאותו זקן שרץ לפני שבת ושני הדסים בידו לכבוד שבת כנגד זכור ושמור. הם הבינו כי ההנהגה הנכונה והראויה לרוב העולם היא השילוב שבין תורה לעבודה. נזכה בע"ה שאורו של הרשב"י, כוחות תורתו תעמוד לנו לדורי דורות.

שבת שלום ומבורך
שושנה נגר